

na teh dovških slikah precejšnjo vlogo; tu ga vidiš naslikanega z repom, rogmi in kozjo brado, kako jezikavi babi jezik brusi, tam, kako moti in bega grešnika na smrtni postelji. Tudi v skupinah nastopijo ti vragovi, tu premetavajo z vilami pogubljenca po peklenském ognju, tam se trudijo v službi ženske gizdavosti ter pero in skrobijo in likajo široka spodnja krila, „interfate“ in „grmele“ (N B prvi izraz je iz nem. „Unterpfaid“, drugi iz italijanskega „gonnella“.) — Povedati bi se dalo še marsikaj o tem poglavju, n. pr. kje je posebno razširjena ta preprosta umetnost itd. — toda za enkrat zadostuj, da smo na zanimivi članek opozorili. Le eno željo bi še trebalo dostaviti, namreč, naj bi se sestavki, tičoči se slovenskih stvari, spisavali tudi v slovenščini. Vsakdo orji svojo njivo!

L. Pintar.

Kheil K. P.: Benedetto Cotrugli. V tem kratkem spisu poroča pisatelj, ki je ravnatelj nekega višjega trgovskega učilišča v Pragi, o neki malo znani knjigi o trgovini, ki jo je napisal l. 1458. Dubrovčan (Rangeo) Benedetto Cotrugli. Knjiga je napisana v italijanskem jeziku in je izšla v tisku šele l. 1573. z naslovom „Della mercatura et del mercante perfetto“. Zanimiva je za Slovana radi tega, ker jo je napisal Dubrovčan, torej Slovan, seveda s poitalijančenim imenom, za trgovca pa, ker je to prvo poročilo o takozvanem dvojnem ali italijanskem knjigovodstvu, ki je bilo za časov pisatelja omenjene knjige že v splošni rabi. Kdo pa je ta način knjigovodstva izumil, zgodovinsko še ni dognano. Nekateri iščejo začetka že pri starih Rimljanih in Grkih, dasi so morda imeli vsaj sličen način trgovskega računarstva že stari Feničani ali pa še kak starejši narod z razvito trgovino.

Za sedANJI čas, ko boj za splošni nedeljski počitek še ni povsod dobojevan, je zanimivo, da Cotrugli v 18. poglavju prve knjige svojega dela ne priporoča samo „sabbat trgovca“, ampak predlaga celo vsako sedmo leto za popolni počitek. V tem letu naj vsak trgovec opusti vsakršno kupčevanje, naj sklene svoje račune, naj plača, kar je dolžan, in istotako zahteva svoj denar. — Kako bi se dal tak celoletni počitek praktično izvršiti, pisatelj seveda prav nič ne pove. Najbrže je imel za ta svoj predlog le verske razloge ter je hotel tudi s tem dokazati svojo pobožnost in bogoboječnost, ki se kaže v njegovem spisu vedno in povsod.

Kheilova brošurica prinaša tudi facsimile naslovnega lista knjige „Della mercatura“ in prevod 13. poglavja „o trgovskem knjigovodstvu“ (dell' ordine di tenere le scritture mercantilmente), ki je za pisateljev namen pravzaprav najvažnejše.

Slovensko gledišče. A. Drama. „Jernej Turazer“, ki so ga uprizorili v našem gledišču dne 28. novembra popoldne nekako namenoma za splošno volilno pravico demonstrujočim delavskim krogom, je znan slovenskemu občinstvu iz prejšnjih časov. Vsekakor je ta drama ena izmed boljših del one dobe, ko je zahtevala moda tako, da je zajemal vsak pesnik, vsak pisatelj sujete svojim spisom iz življenja nižjih stanov. Trajne vrednosti seveda ima „Jernej Turazer“ navzlic mnogim efektnim prizorom baš tako malo kakor mnogi drugi slični proizvodi nemškega in tudi drugih slovstev. Vir poezije se nahaja v globočini, ne na površju. Smešna je moda v noši, še bolj sinešna v literaturi. Pri nas in drugod so opevali delavca tisti čas samo zato, ker je bil delavec, in vedno od ene strani, kakor bi delavec